Ontdek méér klassiek op orkest.nl

Feestconcert met Lorenzo Viotti

December is dé feestmaand en dat viert het Nederlands Philharmonisch met een spectaculair Feestconcert onder leiding van vaste gastdirigent Lorenzo Viotti.

Nederlands Philharmonisch
Lorenzo Viotti, dirigent

za 19 december, 20:15
ma 21 december, 20:15
Het Concertgebouw

Schrijf je in voor onze nieuwsbrief

Altijd weten wat er speelt? Schrijf je in voor de nieuwsbrief van het Nederlands Kamerorkest en het Nederlands Philharmonisch. Hoor als eerste over concerttips, achtergrondinterviews, speciale producties en nieuwe concerten. Scan de QR-code om je aan te melden.

NEDERLANDS PHILHARMONISCH

Ooit door Beethoven zelf gespeeld.

Roberto González-Monjas
dirigent

Alice Sara Ott
piano

BEETHOVEN
Pianoconcert nr. 4

RESPIGHI
Fontane di Roma
Pini di Roma

za 14 & zo 15 nov
Het Concertgebouw

Yakult

orkest.nl

PROGRAMMA

Ludwig van Beethoven (1770 - 1827)
Pianoconcert nr. 4 in G, op. 58 (1805-06)

Allegro moderato
Andante con moto - Rondo. Vivace

Pauze

Ottorino Respighi (1879 - 1936)
Fontane di Roma (1915-16)

La fontana di Valle Giulia all'alba - La fontana del Tritone al mattino -
La fontana di Trevi al meriggio - La fontana di Villa Medici al tramonto

Ottorino Respighi
Pini di Roma (1923-24)

I pini di Villa Borghese — Pini presso una catacomba -
I pini del Gianicolo - I pini della Via Appia

NEDERLANDS PHILHARMONISCH
Roberto González-Monjas, dirigent
Alice Sara Ott, piano

vr 13 november, 20:15
TivoliVredenburg
za 14 november, 20:15
Het Concertgebouw
Klassieke meesterwerken
zo 15 november, 14:15
Het Concertgebouw

VOORPROGRAMMA
Pianist en presentator
Christiaan Kuyvenhoven
leidt het programma in.
zo 15 november,
13:40 - 14:00
in de Spiegelzaal

Duur concert: ca. 100 minuten

Verhalende muziek

Wandel met het Nederlands Philharmonisch door Rome. Roberto González-Monjas leidt het orkest in de beroemde *Fontane* en *Pini di Roma* van Respighi. Ook het *Vierde pianoconcert* van Beethoven, gespeeld door pianovirtuoos Alice Sara Ott, neemt de luisteraar mee in een verhaal.

Vierde pianoconcert

Van Ludwig van Beethovens *Vierde pianoconcert* heeft het tweede, langzame deel altijd erg tot de verbeelding gesproken. Muziekpedagoog Carl Czerny, eens Beethovens leerling, zei bijvoorbeeld dat de luisteraar bij het fameuze langzame deel 'onwillekeurig zal denken aan een antieke dramatisch-tragische scène'. Dit dateert uit het midden van de negentiende eeuw, toen het modieus was om composities te verbinden aan een verhaal, een beeld of een andere gedachte buiten de muziek. Czerny hoorde in Beethovens muziek ook allerlei andere inspiratiebronnen, zoals hoefgetrappel *(Pianosonate 'Der Sturm', opus 31 nummer 2)*, en een zingende vogel *(Vijfde symfonie)*.
In 2001 heeft een goedgelovige Amerikaanse musicoloog de Czerny-anekdote, die inmiddels met de Griekse mythe van Orpheus in verband was gebracht, nog eens onder de aandacht gebracht in een gerucht-makend artikel. Sindsdien leeft de legende weer als nooit tevoren – meer in Amerika trouwens dan in het meer sceptische Europa. Terwijl er toch echt geen spoor van bewijs voor bestaat.
Wél spreekt het tot de verbeelding. Want wat horen we in dat tweede deel van Beethoven? Een bars orkest: boos, onverbiddelijk. Een solist die smeekt, steeds weer opnieuw, haast snikkend. Een orkest dat vervolgens een beetje toegeeft, alsof het medelijden krijgt, zich laat vermurwen. Uiteindelijk trekt het orkest zich morrend terug. De piano daarentegen bloeit op en viert de overwinning in een magistrale climax. Bij de laatste akkoorden mag het orkest nog wel meedoen, maar slechts 'zo zacht als maar enigszins mogelijk' – een aanwijzing die Beethoven maar hoogst zelden gebruikt.
In alle pianoconcerten van Beethoven hangen het langzame deel en het laatste deel nauw met elkaar samen. In het *Vierde pianoconcert* is die overgang bijzonder subtiel: het slotakkoord van het Andante klinkt

wat onzeker en loopt zonder onderbreking over in de eerste akkoorden van het Rondo.

Fontane di Roma

Met haar tweeduizend fonteinen laat Rome alle andere metropolen ver achter zich als het om decoratieve waterpartijen gaat. Deze sierlijke monumenten zullen ongetwijfeld indruk hebben gemaakt op nieuwkomer Ottorino Respighi, een componist die oorspronkelijk uit Bologna kwam. Slechts drie jaar nadat hij zijn intrek in de Eeuwige Stad had genomen, voltooide hij in 1916 *Fontane di Roma*. De opzet van het vierluik is vergelijkbaar met een stadswandeling die bij dageraad begint en bij schemering eindigt. Voor de vier fonteinen waar we langskomen, kiest Respighi telkens het moment van de dag waarop hun specifieke uitstraling het beste samenvalt met het omringende landschap. Het gaat de componist niet zozeer om een klinkende beschrijving van watergeluiden, maar vooral – volgens zijn eigen toelichting – om de gevoelens en visioenen die elke fontein bij hem oproept.
Het startpunt bevindt zich bij de fontein van Valle Giulia aan de rand van stadspark Villa Borghese, op een plek die in Respighi's tijd nog uitgesproken landelijk was. In het mistige ochtendgloren lopen er kuddes vee. De tijd lijkt stil te staan tijdens de pastoraal aandoende bijdragen van hobo, klarinet, piccolo en cello. Na een fanfare van de hoorns, uitbundig beantwoord door het voltallige orkest, staan we opeens in de ochtendzon bij de drukke Piazza Barberini, waar de Triton van de gelijknamige fontein de waternimfen tot een vrolijke, uitzinnige dans uitnodigt. In het orkest zorgen de celesta (een toetsinstrument met een klokachtig geluid), de harpen en de piano voor extra sprankeling. De iconische Trevifontein op het middaguur komt vervolgens aan bod. Met een stijgend thema beeldt Respighi de strijdwagen van de trotse watergod Neptunus uit, die door twee gevleugelde paarden getrokken wordt. Het ontketende orkest, opgestuwd door trombones en trompetten, werkt toe naar een climax waarin ook bekkens en orgel van zich laten horen. Nadat de muziek langzaam weer tot rust is gekomen, is het tijd voor het dromerige slotdeel, dat zich rond zonsondergang afspeelt bij de Villa Medici. De kerkklokken luiden, de vogels zingen en de natuur komt tot rust.

Pini di Roma

In het korte maar exuberante eerste deel van Pini di Roma staan spelende kinderen bij de Villa Borghese centraal. Respighi haalt een deel van zijn inspiratie uit twee kinderliedjes annex rondedansen: de ronddraaiende melodie van *Madama Dorè* klinkt vrijwel meteen; iets later brengt het voltallige orkest de speelse tonen van *Giro Giro Tondo*, totdat een schrille noot in de trompet het einde van de kinderpret inluidt. De sfeer slaat plotseling om. In het tweede deel bevinden we ons bij een van de talrijke catacomben van Rome. Een gedragen melodie in de stijl van de kerkgezangen ontvouwt zich in de hoorns, waarna een trompet uit de verte van zich laat horen. Korte, herhaalde tonen in het gehele orkest roepen associaties op met de gezongen psalmen in middeleeuwse kloosters, terwijl de lage tonen het plechtige karakter van dit eerbetoon aan de vroege christenen benadrukken.
Het derde deel, ingeleid door een sierlijke melodie van de piano, verloopt eveneens in een rustig tempo. Onder meer klarinet, cello en harp schilderen een haast impressionistisch natuurtafereel op de Gianicolo-heuvel. Om het gezang van de nachtegaal realistisch weer te geven, zet Respighi een plaatopname in.
In het slotdeel staan we langs de Via Appia in het antieke Rome. We zien een indrukwekkend leger de stad naderen na een gewonnen veldslag. Gaandeweg sluit het gehele orkest zich aan bij de jubelende stemming, met een hoofdrol voor de koperblazers. Zo ontvouwt zich een van de meest indrukwekkende orkestrale climaxen uit de muziekgeschiedenis.

Tekst: Jos van der Zanden (Beethoven) en Michel Khalifa (Respighi)

Nederlands Philharmonisch

Het Nederlands Philharmonisch is een avontuurlijk orkest van internationaal niveau, dat grote solisten en dirigenten aantrekt. Als vaste partner van De Nationale Opera geldt het als hét operaorkest van Nederland. Daarnaast is het orkest te horen in Het Concertgebouw (met een eigen concertserie), op podia door heel Nederland en daarbuiten: van Rotterdam tot Wenen en Parijs. In het nieuwe seizoen volgt een tournee door Spanje met topcellist Gautier Capuçon. Naast het grote repertoire van Wagner, Strauss, Mahler en Stravinsky speelt het Nederlands Philharmonisch regelmatig premières en opdrachtcomposities van jong talent en gevestigde namen, zoals Wynton Marsalis, Donghoon Shin en Willem Jeths. Dit seizoen keert de succesvolle oud-chefdirigent (2021–25) Lorenzo Viotti terug als vaste gastdirigent met Wagners Der Ring ohne Worte, Mahlers Zevende en Tsjaikovski's Pathétique. Het seizoen brengt bijzondere debuten, bijvoorbeeld van dirigenten Adam Hickox, Suzanna Malkki en Roberto González-Monjas. Ook krijgt de geslaagde samenwerking met dirigenten Dalia Stasevska, Delyana Lazarova en eredirigent Hartmut Haenchen een vervolg. En natuurlijk zijn topsolisten te gast, als Clara-Jumi Kang, Alice Sara Ott, Bruce Liu, Behzod Abduraimov en Nikolaj Szeps-Znaider.

Roberto González-Monjas, dirigent

Roberto González-Monjas is een veelgevraagd dirigent en violist die internationaal snel naam maakt. Hij staat bekend om zijn overtuigende artistieke visie, charisma, energie en muzikale scherpte. Momenteel is hij chef-dirigent van het Mozarteumorchester Salzburg en het Galicia Symphony Orchestra in Spanje, en artistiek directeur van Iberacademy in Colombia. Na zijn debuut bij het Orchestre de Paris werd hij benoemd tot eerste gastdirigent, een functie die hij vanaf seizoen 2027/28 bekleedt. Eerder was hij chef-dirigent van het Musikkollegium Winterthur en Dalasinfoniettan. In seizoen 2026/27 debuteert hij bij onder meer de New York Philharmonic en het Nederlands Philharmonisch, nadat hij eerder al succesvol samenwerkte met het Nederlands Kamerorkest. Daarnaast keert hij dit seizoen terug bij diverse internationale toporkesten. González-Monjas zet zich in voor muziekeducatie en jong talent. Hij is medeoprichter van Iberacademy, dat jonge musici in Latijns-Amerika kansen biedt, en viooldocent aan de Guildhall School of Music & Drama in Londen. Als violist en dirigent heeft hij meerdere bekroonde opnames op zijn naam staan, waaronder Mozarts complete vioolconcerten.

Alice Sara Ott, piano

De Duits-Japanse pianiste Alice Sara Ott was in 2025/26 *artist in residence* in het Konzerthaus Berlin, na eerdere residenties in Londen, Parijs en Utrecht. In Berlijn opende ze het seizoen met het speciaal voor haar gecomponeerde *Pianoconcert* van Bryce Dessner. In voorjaar 2026 tourde ze met het Konzerthausorchester en vervolgde ze haar John Field- en Beethoven-recitaltournee door China en Europa. Recente hoogtepunten waren haar kamermuziekproject *Papa Haydn* en een geënsceneerde voorstelling met Isabelle Huppert naar brieven van John Cage aan Merce Cunningham, met muziek van Dessner. Als soliste trad ze op met onder meer het London Symphony Orchestra, het Chicago Symphony Orchestra en de New York Philharmonic. Op haar recente albums staan de complete nocturnes van John Field (2025) en solowerken van Jóhann Jóhannsson (2026). In 2012 debuteerde ze in de Kleine Zaal. In 2022 speelde ze Ravels *Pianoconcert voor de linkerhand* en in 2025 keerde ze terug met diens *Pianoconcert in G*, met het Orchestre Philharmonique de Radio France onder Jaap van Zweden.

Masterworks over Respighi's Pini di Roma

In de podcast Masterworks bespreekt Botte Jellema met musicoloog Kees Wisse per aflevering één groot werk uit de klassieke muziek. In deze Masterworks is dat Respighi's Pini di Roma. De aflevering is te beluisteren in diverse podcastapps of via orkest.nl/respighi.